

у спільних наукових дослідженнях або у процесі навчально-виробничої діяльності.

Сучасний високий рівень технологічного та інформаційного розвитку суспільства передбачає такий самий високий рівень культури, важливо, щоб кожна особистість усвідомлювала себе однією із складових інформаційного середовища та володіла комунікативною культурою як специфічним видом діяльності.

Список використаних джерел:

1. Інформаційно-комунікаційні технології в освіті: словник. К.: ЦП Компринт, 2019. 134 с.
2. Олексенко Р. І. Особистість в освітньому середовищі, яке динамічно трансформується . *Філософські обрії*. 2017. Вип. 37. С. 124-135.
3. Руденко Л. А. Формування комунікативної культури майбутніх фахівців сфери обслуговування у професійно-технічних навчальних закладах: монографія. Львів : Піраміда, 2015. 342 с.

*Наталія Полуйко,
здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти,
спеціальності 232 Соціальне забезпечення,
Український державний університет
імені Михайла Драгоманова*

Науковий керівник: **Наталія Сухицька,**
*кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри соціальної політики,
Український державний університет
імені Михайла Драгоманова*

СУЧАСНІ МЕТОДИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ В ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ

Постановка проблеми. Події, які відбуваються сьогодні в Україні, російсько-українська війна, роблять акцент на соціальній допомозі всіх верств населення. Відтак, постає задача формування нового покоління соціальних фахівців, які б, за вимогою часу, удосконалювали методи і форми роботи в професійній діяльності, були більш освіченими і

компетентними, дотичними до наукових розробок та розвідок провідних вчених, науковців в галузі соціального забезпечення.

Сучасний світ розвивається дуже швидко, і соціальна сфера не є винятком. Проблема професійної підготовки фахівців соціальної сфери є надзвичайно актуальною, оскільки це одна з головних умов подолання сучасних соціальних проблем, що існують у нашій державі. Професійна підготовка вимагає від фахівців наявності широкого спектру знань та навичок, що дозволить їм ефективно вирішувати завдання, які ставить перед ними соціальна сфера. З одного боку, професійний рівень фахівців в цій сфері визначає ефективність роботи всієї галузі, а з іншого – зміна вимог суспільства та швидкий технологічний прогрес потребують оновлення та вдосконалення методів та технологій навчання.

Виклад основного матеріалу. Підготовка соціальних працівників як окремий напрямок професійної освіти і професійної діяльності почала формуватися на початку 1990-х років. У квітні 1991 року Постановою Держкомпраці СРСР Кваліфікаційний довідник посад керівників, спеціалістів і службовців був поповнений кваліфікаційною характеристикою «спеціаліст із соціальної роботи», «соціальний педагог» та «соціальний працівник». Ці посади стали еквівалентом прийнятої в посади «фахівець соціальної сфери» [1].

Професійна підготовка фахівців соціальної сфери здійснюється у закладах вищої освіти різних напрямків: університетах класичного профілю, педагогічних університетах, академіях, педагогічних, медичних, технічних, юридичних, економічних інститутах [2].

Зміст навчального процесу формалізовано у Стандартах вищої освіти за спеціальностями соціальної сфери та конкретизовано у Освітньо-професійних програмах першого та другого рівнів акредитації. В вищеозначених документах окреслено програмні компетентності, важливими з яких є:

- здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях;
- виявляти, ставити та вирішувати проблеми;
- працювати в команді;
- здатність до генерування нових ідей та креативності у професійній сфері;
- консультувати з питань соціального забезпечення різним групам населення та інші.

Відтак, для закріплення даних компетентностей є використання сучасних методів і технологій навчання під час аудиторного і позааудиторного навчання.

У процесі підготовки фахівців соціальної сфери використовуються різноманітні методи та технології, які дозволяють забезпечити якісну підготовку фахівців. Серед них можна виділити традиційні методи, такі як лекції та семінари, а також новітні технології. Кожен з цих методів має свої переваги та недоліки, і використання їх залежить від конкретних цілей та задач навчання.

До сучасних методів та технологій підготовки фахівці соціальної сфери можна віднести: метод проектів, інтерактивне навчання, ігрові технології, інформаційні технології, технології віртуальної і доповненої реальності, метод кейс-стаді.

Одним з найбільш ефективних методів навчання є метод проектів. Цей метод передбачає розробку проектів студентами під керівництвом викладачів. Проектна діяльність сприяє розвитку творчих здібностей, здатності до колективної роботи та самоорганізації студентів, їхній мотивації до навчання та саморозвитку. У підготовці фахівців соціальної сфери цей метод є особливо корисним, оскільки дозволяє створювати проекти, спрямовані на вирішення актуальних соціальних проблем [3].

Іншим ефективним методом навчання є інтерактивне навчання, що передбачає взаємодію між студентами та викладачами, обмін знаннями та досвідом. Інтерактивне навчання може бути реалізовано через використання різних методів, таких як дискусії, «круглий стіл», «засідання експертної групи», «форум», «симпозіум», «дебати», метод генерування ідей, «мозковий штурм». Ефективне проведення таких видів занять залежить від створення атмосфери доброзичливості й уваги до кожного. Основною умовою є зацікавлене ставлення до майбутніх фахівців соціальної сфери, коли вони відчувають, що педагог вислуховує кожного з однаковою увагою і повагою як до особистості, так і до їх точки зору [4].

Інший ефективний метод – це інтегральні ігри. Вони дозволяють студентам наочно засвоювати теоретичний матеріал, розвивати навички спілкування та співпраці, стимулювати інтерес до навчання. У соціальній сфері часто використовуються рольові ігри та симуляційні ігри, які дозволяють студентам відчувати себе у ролі соціального працівника та набути досвіду роботи з клієнтами в різних ситуаціях. Ігрові технології,

зокрема, можуть бути корисними для навчання емоційної компетентності та емпатії, які є надзвичайно важливими для фахівців соціальної сфери [3].

Технології дистанційного навчання також займають все більшу популярність, особливо у зв'язку з останніми подіями, пов'язаними з пандемією COVID-19 та війною. Вони дозволяють студентам вчитися в зручний для них час та місце, використовуючи різноманітні цифрові ресурси, такі як відеолекції, відеоконференції, електронні підручники, онлайн-курси, вебінари, тренінги тощо. Також дистанційне навчання може бути корисним для тих, хто має обмежені можливості щодо фізичного присутності у навчальному закладі, наприклад, особи з інвалідністю.

Однією з інноваційних технологій навчання є використання віртуальної та доповненої реальності. Ці технології дозволяють створювати віртуальні середовища, де студенти можуть навчатися та практикуватися в різних ситуаціях, що відповідають їхній майбутній професії. Наприклад, віртуальна реальність може бути корисною для навчання роботи зі старшими людьми або з людьми з обмеженими можливостями [4].

Метод кейс-стаді. Кейс-стаді є ефективним методом навчання, що дозволяє студентам розвивати навички аналізу реальних ситуацій, що виникають у практичній діяльності фахівців соціальної сфери. В рамках цього методу студентам буде запропоновано проаналізувати конкретний випадок та шукати шляхи його вирішення [6].

Основними перевагами сучасних методів та технологій навчання є збільшення ефективності процесу навчання, креативність і самооцінка здобувачів вищої освіти, прояв мотиваційних викликів студентів, забезпечення апробації ситуацій наближених до професійної діяльності, підготовки до роботи та підвищення якості професійної підготовки фахівців.

Висновки. Успішність підготовки фахівців соціальної сфери залежить від того, наскільки ефективними є методи та технології, які використовуються у процесі навчання. Загалом, використання сучасних методів та технологій навчання може значно покращити якість професійної підготовки фахівців соціальної сфери та забезпечити їм необхідні знання та навички для ефективної роботи з клієнтами.

Однак, важливо пам'ятати, що жодна технологія не може повністю замінити прямого контакту з людьми, тому навчання повинно бути

балансованим та комбінованим з практичною роботою у реальних ситуаціях. Надалі можна проводити дослідження щодо ефективності різних методів та технологій навчання у підготовці фахівців соціальної сфери, а також розробляти нові технології та методи, що будуть сприяти покращенню якості навчання та підготовки висококваліфікованих фахівців у цій галузі.

Список використаних джерел:

1. Матвійчук Т. В. Особливості професійної підготовки соціальних працівників: регіональний аспект. *Збірник наукових праць Хмельницького інституту соціальних технологій Університету «Україна»*. 2014. № 9. С. 82-86.

2. Рябова Ю. М. Підготовка майбутніх соціальних працівників до професійної діяльності в багатонаціональному середовищі : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. Миколаїв, 2016. 238 с.

3. Ковальчук В. І. Підготовка фахівців соціальної сфери до професійної діяльності засобами інноваційних технологій. *Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Серія : Соціально-педагогічна*. 2019. Вип. 33. С. 44-57.

4. Лебедик Л., Стрельников В. Інтерактивні технології навчання майбутніх фахівців у сфері соціальної роботи. *Імідж сучасного педагога*. 2020. № 4 (193). С. 49-53.

5. Маягіна Н., Ханикіна Н. Віртуальна та доповнена реальність у сучасному освітньому процесі: нові можливості для якості освіти. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2021. Вип. 36, том 2.

6. Рідкодубська Г. А. Методи підготовки до професійної мобільності майбутніх працівників соціальної сфери. *Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. Серія № 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи*. 2018. Вип. 60.